

2012-09-21

Er referens: Dnr Fi2012/2962

Finansdepartementet
Registrator
103 33 Stockholm

EU-kommissionens förslag om ändring av direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) när det gäller förvaringsinstitutsfunktioner, ersättningspolicy och sanktioner

Sammanfattning

Finansförbundet ser positivt på den harmonisering förslagen innebär, då vi eftersträvar ett ”*level playing field*” på finansmarknaderna.

Förbundet har sedan en längre tid arbetat gentemot kommissionen och andra institutioner för att införa en möjlighet till *whistleblowing* och vi ser mycket positivt på den delen av förslaget även om den behöver konkretiseras vad gäller skyddet för den anställde.

Det är enligt Finansförbundets uppfattning dessutom mycket viktigt att anställda på fondföretag och andra företag som omfattas av direktivet som har följt interna regler, instruktioner och/eller praxis inom företaget, oavsett om dessa är av formell eller informell natur, inte ska kunna vidkännas några sanktioner för detta.

Bakgrund

Finansdepartementet har givit Finansförbundet möjlighet att inkomma med synpunkter med anledning av EU-kommissionens förslag om ändring av direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper.

Direktivet innehåller bl.a. förslag om rörliga ersättningar och sanktioner.

Länk till kommissionens webbplats:

http://ec.europa.eu/internal_market/investment/ucits_directive_en.htm

Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2009/65/EC on the coordination of laws, regulations and administrative provisions relating to undertakings for collective investment in transferable securities (UCITS) as regards depositary functions, remuneration policies and sanctions COM(2012) 350 final

Generellt angående de föreslagna artiklarna 99 – 99e

Finansförbundet vill framhålla vikten av att reglerna inte inverkar på svensk arbetsrätt, oavsett om den bygger på lag, praxis eller kollektivavtal. Till exempel kan en enskild anställds överträdelse av direktivets regler inte medföra att de svenska reglerna om saklig grund för uppsägning, arbetsgivarens skyldighet att omplacera innan uppsägning, etc. åsidosätts. Inte heller kan direktivet medföra påföljder för förtroendevalda personer som på grundval av kollektivavtalsbestämmelser har rätt att sitta med i ett företags ledningsgrupp och påverka arbetsgivarens beslut, men där arbetsgivaren har slutlig beslutanderätt.

Finansförbundet ser det som mycket viktigt att ansvaret faller på rätt (juridisk) person. En anställd som följt företagets rutiner, instruktioner eller praxis och därmed brutit mot någon artikel ska inte åläggas administrativa sanktioner. Bristande rutiner, instruktioner, företagskultur, praxis, utbildning, översyn eller kontroll lägger ansvaret på arbetsgivaren som juridisk person.

Angående den föreslagna artikeln 99a 2. (g)

Sanktioner till storleken av två gånger utfallet är i vissa fall inte avskräckande. Antag att sannolikheten för upptäckt är 10 procent samt att vinsten är 100 kr. Förväntad vinst är då förväntad intäkt $0,1 * 0$ plus $0,9 * 100 = 90$ kronor minus förväntad sanktion på $0,1 * 2 * 100 = 20$ kronor, det vill säga 70 kronor vilket är väsentligt större än noll. Sannolikheten för upptäckt kan diskuteras men är troligtvis lägre än i exemplet. En ekonomiskt rationell aktör som inte lider av (mycket stora) rykteskostnader av publiceringen av sanktionen kommer att fortsätta med missbruket.

Angående den föreslagna artikeln 99d

Finansförbundet är mycket positivt inställd till att det införs en regel i direktivet som skyddar s.k. *whistleblowing* d.v.s. en rätt kombinerad med ett skydd för anställda inom bank och finans att till behörig tillsynsmyndighet anmäla oegentligheter.

Finansförbundet vill i detta sammanhang även framhålla vikten av att reglerna rörande möjligheten till s.k. *whistleblowing* inom den finansiella sektorn blir enhetlig, oavsett vilken reglering frågan gäller (UCITS-direktivet, MAD/MAR, MiFID/MiFIR, CRD/CRR, etc.). Med en enhetlig reglering på området ökar förutsebarheten för de individer som kan komma att utnyttja möjligheten till *whistleblowing*.

Vad som är ett minimum av *appropriate protection* måste klargöras i förslaget. Skyddet behöver bli mer konkret d.v.s. adekvat, förutsägbart och tydligt. Det ska bland annat innehålla ett effektivt skydd mot arbetsrättsliga och andra repressalier samt ett efterforskningsförbud. Ett tillbörligt skydd bör inbegripa att:

1. Lagskyddet gäller för alla anställda, inklusive de med tidsbegränsad anställning, samt även personer utanför det traditionella anställningsförhållandet (till exempel konsulter och praktikanter) och innehåller ett repressalieförbud, tvistebestämmelser och ersättningsregler. Ett sådant skydd skulle vara i linje med internationell rätt och Europadomstolens praxis.
2. Skyddet bör utformas som en huvudregel utformad som en positiv rättighet att slå larm (*whistleblowing*) kompletterad med ett indirekt konkret och adekvat skydd för den som lämnar uppgifter. Jfr Europadomstolens dom *Heinisch v. Germany* (28274/08).
3. Arbetsgivaren eller chefen förbjuds efterforska vem som lämnat uppgifter till berörd myndighet. Förbudet bör vara straffrättsligt och straff inträda vid culpa/vårdslöshet från arbetsgivarens sida.
4. Man bör också uppmärksamma att andra personkategorier än anställda också kan förtjäna lagens skydd mot repressalier, till exempel kunder och leverantörer.
5. Uppgiftslämnarens identitet inte röjs för mer än ett fåtal individer som alla behöver känna till identiteten i sin myndighetsutövning vid mottagande myndighet. Mer än 3 personer bör inte komma i fråga. (Konfidentiell rapportering).
6. En persons identitet endast röjs efter samtycke.
7. Uppgiftslämnaren kan välja att vara helt anonym även gentemot myndigheten. (Anonym rapportering). Myndigheten ordnar med rapporteringskanaler, tekniska eller andra lösningar, som gör detta möjligt. (Jfr direktivförslaget om ändringar i MiFID, artikel 77 samt MAR artikel 29) Att skapa ett sådant skydd ligger helt i linje med internationella konventioner (Europarådets och ILOs) samt en nyligen antaget s.k. tillkännagivande av den svenska riskdagen (rskr 2010/11:179).
8. Oberoende utredningar av rapporter ska utföras. Utredningen ska fokuseras på påståendena i rapporten och inte på personen som lämnar uppgifterna.
9. De anställda upplyses om reglerna och möjliga konsekvenser. De anställda behöver också upplysas om värdet av *whistleblowing* för att komma åt missbruk och andra oegentligheter.
10. Intern rapportering eller rapportering till myndighet ska alltid anses vara försvarbar medan extern rapportering är försvarbar mot bakgrund av kriterier som relevans, god tro och allmänhetens intresse.
11. Anmälare som trots detta regelverk åsamkats skada (även ideell) av repressalier eller vars identitet röjs av myndighet ska kunna få upprättelse och skadestånd i proportion till skadan.
12. Arbetsgivaren ska ha ett ansvar för att det finns en företagskultur och information som underlättar rapportering.

Angående den föreslagna artikeln 99d 2. (b)

Skrivningen bör vara likalydande med COM(2011) 651 artikel 29 (b). Förslag: [...] *appropriate protection for employees of institutions who denounce **potential or actual breaches committed within the institution.***

Angående den föreslagna artikeln 99d 3.

Förslag: *Member States shall require institutions to have in place appropriate procedures for their employees to report breaches internally through a specific channel. **The same protection of personal data as referred to in paragraph 2c shall apply.***

Med vänlig hälsning
FINANSFÖRBUNDET

Ulrika Boëthius
Förbundsordförande

Magnus Lundberg
Föredragande

Kopia till:

Finansdepartementet (registrator@finance.ministry.se; nina.lowenhielm@finance.ministry.se;
thomas.ordeberg@finance.ministry.se)

TCO
NFU